

Ferrocarril Turístic de l'Alt Llobregat

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A peu de la carretera de Guardiola a la Pobla
Emplaçament: L'Estació La Pobla de Lillet és a poca distància abans d'entrar al poble, venint de Guardiola.

Coordenades:

Latitud: 42.24141
Longitud: 1.965
UTM Est (X): 414608
UTM Nord (Y): 4677099

Classificació

Número de fitxa: 08166 - 106
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle: XXI
Estat de conservació: Bo
Protecció: Física
Accés: Restringit
Ús actual: Social
Titularitat: Pública
Titular: Ferrocarrils Gen. de Cat.Dept. Política Territorial i Obres públiques.C/St. Honorat,1-3.08003-Barcel

Fitxes associades:

[Estació de Riutort-Gavarrós](#)

[Pont de ferro](#)

[Mina del "Cable" i restes del telefèric](#)

Autoria de la fitxa: Sara Simon Vilardaga

Descripció

El Ferrocarril turístic de l'Alt Llobregat també és anomenat El Tren del Ciment. Aquest s'ha convertit en un important atractiu turístic pel municipi de la Pobla de Lillet, i també per la comarca (és un dels primers carrilets turístics de l'Estat espanyol). La posada en funcionament del ferrocarril ha suposat la recuperació de tres quilòmetres i mig dels onze quilòmetres que tenia l'antic trajecte del carrilet que unia Guardiola de Berguedà amb la fàbrica Asland al Clot del Moro, ja en terme de Castellar de n'Hug. Disposa de quatre estacions: La Pobla de Lillet (situada a l'antiga estació coneguda com "l'empalme" ja que és on conflueixen el carrilet i el telefèric de les mines del Catllaràs), la Pobla Centre, Jardins Artigas i Museu del Ciment-Castellar de n'Hug; de fet les dues parades del mig són baixadors, ja que no hi ha pròpiament un edifici d'estació. El trajecte el realitza una màquina dièsel Schöma, fabricada a Alemanya, i la qual arrossega dos cotxes o bagons coberts amb un tendal, i que hi caben 25 passatgers en cadascun. El trajecte té una durada d'uns 20 minuts, sortint de l'estació de la Pobla de Lillet a pocs metres passa per un fals túnel i tot seguit va vorejat la muntanya en un camí compartit amb la resta de vehicles, prossegueix cap dins el poble, tot circulant entre cases (on hi ha el baixador la Pobla centre), al sortir de la Pobla creua el riu Llobregat per un pont metàl·lic original de l'època del carrilet (construït el 1904), després passa pel costat de la fàbrica de cartró per tot seguit arribar al baixador dels Jardins Artigas, i finalment continua fins arribar al final del trajecte davant el Museu del Ciment del Clot del Moro a Castellar de n'Hug.

Observacions:

El ferrocarril funciona de Setmana Santa a finals de juny tant sols els caps de setmana i festius, i en dies feiners només per a viatges especials concertats. Entre juliol i setembre funciona tots els dies. I al mes d'octubre també només caps de setmana i festius.

Història

La posada en funcionament d'aquest tren turístic l'hem de cercar en l'interès de recuperació de l'antic carrilet històric que havia tingut tanta importància en aquestes contrades. Els orígens d'aquell ferrocarril de via estreta que anava de Guardiola a Castellar de N'Hug, passant per la Pobla de Lillet, estan estretament vinculats amb la construcció de la fàbrica del Clot del Moro per la Compañía General de Asfaltos y Portland Asland, promoguda pel senyor Eusebi Güell i Bacigalupi a principis del segle XX. L'emplaçament d'aquella fàbrica era idònia en quant a la proximitat de la matèria prima com la pedra calcària per fabricar el ciment, la força hidràulica de l'aigua del riu Llobregat i carbó de les mines de la Serra del Catllaràs, davant d'això l'única mancança era el transport. Primer es va utilitzar una locomòbil que tirava un tren de carretera, després es va fer una petita línia de ferrocarril industrial que anava fins a Guardiola de Berguedà. Asland però, hagué de legalitzar la via com a ferrocarril secundari, passant a donar servei públic entre Guardiola de Berguedà i la Pobla de Lillet a partir de l'1 d'octubre de 1914. No va ser fins el 1923 quan es va inaugurar el tram de la Pobla fins a Castellar de N'Hug. L'existència d'aquesta infraestructura fou cabdal pel desenvolupament industrial de la Pobla de Lillet, i també de Castellar de N'Hug. L'època més esplendorosa va ser entorn als anys vint i a la postguerra. Als llarg dels anys 50, amb l'increment del transport per carretera va davallar el seu ús. La clausura del ferrocarril es produïa al 14 d'octubre de 1963, quan va circular l'últim tren. A partir de llavors s'inicià un ràpid desmuntatge de les infraestructures que conformaven aquest ferrocarril.

L'origen de la recuperació d'aquest tren molt reclamada per un seguit de poblatans i d'afecionats als trens

històrics, pren forma a partir del 1986 amb la creació del CEFIS (Centre d'Estudis dels Ferrocarrils Industrials i Secundaris), una associació privada que buscava crear un museu del transport i a tornar a posar en funcionament una part del traçat de l'antic ferrocarril de via estreta. L'associació comptava amb el suport de diferents institucions, l'Ajuntament de la Pobla de Lillet i el de Castellar de n'Hug, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. El 1995 es creava una escola-taller de restauració de vehicles de transport antics. El 1996 naixia la Fundació Museu del Transport, a la qual s'hi van traspasar els vehicles d'aquella primera associació CEFIS. El 1998 es constituïa el Consorci del Ferrocarril Turístic, que aplegava la Fundació del transport, els ajuntaments de la Pobla i Castellar de n'Hug, la Diputació i la Generalitat, ens que continuava tirant endavant la idea de l'escola que ja estava en funcionament, i per tant del Museu del Transport, a més de la recuperació d'un tram del ferrocarril. Aquest mateix any el Departament d'Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya desenvolupà un projecte tècnic del traçat del ferrocarril i es posava a construir les plataformes, edificis i instal·lacions necessaris per al nou tren. El dia 1 de juliol del 2005 s'inaugurava el Tren del Ciment o Ferrocarril turístic de l'Alt Llobregat. Amb pocs anys de funcionament aquest recurs turístic ha demostrat el seu atractiu arribant l'any 2008 a assolir una xifra d'entorn als 26.000 visitants.

Bibliografia

FRANCÀS I PATSÍ, À. (1997): La Pobla de Lillet. Història, costums i tradicions de la Vall de Lillet (Berguedà). Columna Albí, Berga.

PRADAS, R. (2009): El Ferrocarril turístic de l'Alt Llobregat. El tren del ciment. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, Barcelona.

ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

SALMERÓN, C. (1986): El tren de la Pobla de Lillet. Història del ferrocarril Guardiola-Castellar de N'Hug. Col·lecció: Els trens de Catalunya, 7, Terminus, Barcelona.

SALMERÓN, C. (1990:): Els trens del Berguedà. Història dels ferrocarrils industrials del Berguedà. Col·lecció: Els trens de Catalunya, 14-B, Terminus, Barcelona.

